

ИЗВЕСТИЯ
НА НАРОДНИЯ
МУЗЕЙ - ВАРНА

КНИГА I (XVI)

BULLETIN
DU MUSÉE NATIONAL
À VARNA

ТОМ I (XVI)

1965

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО — ВАРНА

ДОКУМЕНТИ И МАТЕРИАЛИ

ДОКУМЕНТИ ОТ АРХИВА НА ВАРНЕНСКАТА ТЕЛЕГРАФОПОЩЕНСКА И ТЕЛЕФОННА СТАНЦИЯ ЗА ТРАНСПОРТНАТА СТАЧКА 1919—1920 г.

В. ДИМИТРОВА

1919 година беше година на тежка стопанска, обществена и политическа следвоенна криза, обхванала и победилите, и победените страни. Тя беше година на масови революционни движения в редица страни на Европа и Азия, предизвикани от бедственото положение на народните маси и вдъхновени от победите на руските работници и селяни.

За нашата страна 1919 година беше също бурна, революционна. Кръвопролитията, разоренията и двете национални катастрофи, до които българската буржоазия доведе страната ни в продължение само на шест години (1912—1918 г.), стовариха върху плещите на трудещите се непоносими страдания — постоянно нарастваща скъпотия, мизерия, глад, произволи от страна на буржоазната власт... Между бедстващите слоеве особено тежко беше положението на работниците и служителите по транспорта и съобщенията. И затова те първи се вдигнаха на борба под ръководството на БКП чрез Съюза на транспортните работници.

Събитията започнаха още от лятото на 1919 г. Отначало с искания за подобряване материалното положение на транспортните работници, с изпращане делегации при министъра на железниците, пощите и телеграфите, с предложения пред Министерския съвет за нова щатна таблица. Поради категоричния отказ на правителството да се занимае с въпроса за положението на транспортните работници броженето сред последните се засилваше все повече и повече, докато достигна връхната си точка с протестната демонстрация на 24 декември и обявяването на стачката на 25 декември 1919 г. — първото мощно, генерално класово сражение в условията на следвоенната революционна криза, създадо „цяла епоха в освободителното движение на българския пролетариат“.¹

Под ръководството на местния партийен комитет и под закрилата и активната помощ на общинския комунистически съвет и транспортните

¹ Г. Димитров, Съч., т. V, стр. 342, С., БКП, 1952.

работници от Варна и целия Варненски край се вдигнаха на борба — масово, при образцова организация и висока съзнателна дисциплина. Целият стопански живот в града беше парализиран благодарение единомушието и издръжливостта на стачниците. Централната власт преминаваше от една мярка към друга — от заплахи за уволнения към мобилизация и милитаризация, от изхвърляне посред зима семействата на стачкуващите от държавните жилища и лишаване от хлебни дажби (док. 5) към арести и инквизиции. Но волята за борба у стачниците във Варна не беше сломена.

Варненските телеграфопощенци активно участваха в транспортната стачка. Четирима от тях — Гено Петров Гюмюшев², Борис Чехларов³, Серги Тодоров⁴, Васил Цветков⁵ — влизаха в общия стачен комитет. На 24 декември 1919 г. заедно с работниците по транспорта — железничари и пристанищни работници — почти всички чиновници и служители от телеграфопощенската станция във Варна излязоха на протестна демонстрация (док. 3). На другия ден, 25 декември, животът и службите в станцията от 5 часа следобед замряха. Всички, с изключение на началника, подначалника и един ревизор, напуснаха работа — обявиха стачка и понесоха на плещите си тежестите на жестоката класова битка (док. 4). По-късно седем души от служителите бяха доведени на сила на работа. Нито един не се е върнал доброволно (док. 16). Останалите телеграфопощенци издържаха докрай в борбата.⁶

Материалите, които публикуваме, разкриват последователно и подробно положението във варненската телеграфопощенска станция от 24 декември (протестната демонстрация) и от 25 декември (обявяването на стачката) до 19 февруари 1920 г., когато след 55-дневна героична борба, по решение на ЦК на БКП стачката в цялата страна беше прекратена. Документите ни запознават с участието на варненските телеграфопощенски служители в стачката, с мерките, които правителството взема срещу тях. Те подчертават отражението, което дадоха нередовните и нарушени телеграфопощенски връзки върху живота на страната, говорят за ролята

² Гено Петров Гюмюшев — виден партийен деец, един от ръководителите на транспортната стачка във Варна, секретар на местния работнически съвет през 1919/1920 г., член на военното ръководство на Септемврийското въстание от 1923 г., член на ЦК на БКП. След неуспеха на въстанието преминава на нелегална партийна работа. Предаден, след жестоки инквизиции Гено Петров е бил изгорен в Дирекцията на полицията в София на 2. VI. 1925 г.

³ Борис Тодоров Чехларов — член на БКП, организатор и активен участник в транспортната стачка във Варна, организатор на Септемврийското въстание в Нови Пазар и Новопазарския край. След поражението на въстанието емигрира в Съветския съюз, където е приет за член на ВКП (б). През 1944 год. стана жертва на култа към личността на Сталин.

⁴ Серги Тодоров Николов — член на БКП от 1918 г. За активно участие в транспортната стачка е уволнен и осъден на три години затвор. През 1925 г. осъден на смърт за конспиративна дейност, но през 1932 год. е освободен по амнистия. До 9. IX. 1944 г. е на нелегална партийна работа в София и Айтос, а след 9. IX. 1944 г. участва активно в политическия и обществен живот на гр. Варна.

⁵ За Васил Цветков липсват данни.

⁶ За Транспортната стачка вж. Г. Димитров, От поражение към победа, съч., т. 5, С., БКП, 1957; Христов Хр., Революционната криза в България 1918—1919 г., С., БКП, 1957; Христов Хр., Транспортната стачка през 1919—1920 г. В: Известия на Института за българска история, т. 5, 1954 г.; Коджеиков Др., Страници из борбите на телеграфопощенци, С., Профиздат, 1958; Коджеиков Др., Транспортната стачка 1919—1920 г., С., БКП, 1964. Сборник от спомени.

която буржоазното правителство отреди на армията в периода на стачката (док. 11, 13, 15, 16, 17).

Открити през 1960 г. от сътрудници на Музея на революционното движение в гр. Варна между архивите на Варненската телеграфопощенска станция, публикуваните документи се съхраняват в музея. Това са главно телеграми, разменени между началника на тп. станция във Варна и Министерството на железниците, пощите и телеграфите и Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните, телеграми-разпоредби на военните власти от областта и обявления, писма и покани, подписани от началника на станцията, до чиновниците и служителите по време на стачката и свързани с нея. За по-голяма яснота и последователност между материалите на варненската телеграфопощенска станция публикуваме и някои материали на Министерството на железниците, пощите и телеграфите и на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните.

Документите са подредени в хронологичен ред. Запазен е напълно стилът на оригиналите и преписите, като вмъкнатите от нас думи и букви, необходими за изясняване на текста, са дадени в скоби.

Заедно с публикуваните вече документи⁷ материалите на варненската телеграфопощенска станция могат да послужат за начало на по-нататъшни изследвания, на по-всестранно изясняване революционните събития от периода на следвоенната криза в България.

№ 1

ТЕЛЕГРАМА⁸

Подадена от София № 47
раз(ред) 550 думи 20 (XII) 1919 г.

Бърза Окр(ъжна) До Началниците на телеграфопощенските и телефонни станции (и) Управител(и) на подвиж(ните) пощ(енски) писалища.

С манифест към чиновниците и служителите от държавните и изборните учреждения и към работниците в България от 17 того, управителните тела на разните професионални организации — железничарска, локомотивна, транспортна и други поканват чиновници и служаци да напуснат на 24 тоя месец работата си, за да отидат да манифестират против скъпотията (и) липса (та) на топливо, хляб и други, макар и да знаят, че днес хлябът е най-ефтин в България, отколкото във всяка друга страна, че причината на лишенията не е правителството, което прави всичко възможно, за да подобри условията на живота.

Понеже тая акция е с ясно политическа цел и не цели към облекчение, а към по-голямо влошаване на живота, към безредие и анархия в страната, които ще имат несравнено по-тежки последици и понеже напускането на службата в работно време е противозаконно и равносилно на стачка, поканвам всички подведомствени на Министерството чиновници и служаци да не се поддават на противозаконни покани и да не се отклоняват от службата си, защото иначе ще бъдат смятани като самоволно

⁷ Вж. Св. Димитрова, За транспортната стачка 1919—1920 г. Известия на държавните архиви, кн. 1, С., изд. „Наука и изкуство“, 1957; Георгиев К., Документи за транспортната стачка 1919—1920 г., в „Транспортен глас“, бр. 97, 16 декември 1959 г.

⁸ С резолюция: Бързо, г. Сг. Иванов, за прочитане и разписване от всички по известния ред и после да се тури (?) делото, 21. XII. 1919. К. П.

напуснали длъжността си и спрямо тях ще бъдат приложени санкциите, за които се говори в окръжната ми телеграма № 400 от 15 октомври т. г., брой 7 на Т. П. Известия.

Заповядвам на началниците на всички подведомствени на министерството ми учреждения строго да следят и донасят за тия подведомствени тям чиновници, които би (ха) се отклонили от службата си, а там, дето и самите началници биха сторили това, поканвам това да изпълнят ония чиновници и служащи, които зачитат законите и реда и останат верни на служебния си дълг. Ако и такива негде не биха останали, то това да сторят местните общ (ински) власти. Заповядвам тая ми телеграма да се донесе до знание на всички чиновници и служащи от подведомствените ми учреждения, като за прочитането ѝ се разпишат. № 516/76740

Министър М. Турлаков⁹

Музей на революционното движение — Варна. Инв. № 536, л. 1, 2, 3, 4, 5.

№ 2

П О К А Н А

Поканват се чиновниците и служителите при Варнен(ската) Т. П. Станция да се разпишат за прочитането на Окр(ъжната) Телеграма под № 516/76 740 от 20 того на Г-н Министра на железниците, пощите, телеграфите и телефоните.¹⁰

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 6, 7, 8.

№ 3

Т Е Л Е Г Р А М А

Подадена на 26/XII 1919 год.

Дирекцията Персонала София

На 24 того пладне почти всички чиновници и служащи напуснаха (работа) и манифестираха с всички. На 6 ч(аса) след обед се върнаха и поеха работа.

12102 — 26 дек(ември) 1919 (г.)

Нач(алник) Ст(анция) Пенчев

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 11.

№ 4

Т Е Л Е Г Р А М А

Подадена на 26/XII 1919 год.

Бърза Дирекцията Персонала (София)

На 25 декември 5 ч(аса) сл(ед) пл(адне) почти всички чиновници (и) служащи напуснаха работа. След един час флотският офицер капитан-

⁹ Марко Турлаков — министър на железниците, пощите, телеграфите и телефоните в коалиционното правителство на Ал. Стамболийски, от дясното крило на БЗНС.

¹⁰ Следвѣ списък със 122 имена, срещу които е отбелязано: един отстранен, един преместен, седем души в отпуск, единадесет неподписали. Срещу името на телефонистката Стефана Маринова е написано с химически молив *отказва* и на същия ред следва подпис с мастило.

лейтенант Тодоров по назначение от начальника на гарнизона, без конкретно предупреждение или повикване, дойде и застана като комендант на Станцията, окупира я с войници и встъпи (в) изпълнение длъжността си съгласно §§ 5, 6 от положението. През нощта останаха да осигуряват службите в телеграфа подначалникът Горнев, в телефона ревизорът Гандов. Още вечерта един флотски войник биде даден от стационарния комендант в помощ ревизору Гандеву за обслужване телефона. Към 2 часа след полунощ пристигнаха от Шумен пионерни войници телеграфисти морзисти. Още на 25 към 9 ч(аса) София, както предаваше по хюга¹¹, спря, каза отиваме си, обявяваме стачка и се изгуби. Целия ден и част от нощта София не отговори. Към 3 ч(аса) сл(ед) полунощ София се яви по морз с войник телеграфист, обаче при непостоянна линия. Тази сутрин също линия непостоянна. Бургас загубихме към 9 часа сутринта, Русе — към 12 ч(аса). Към Шумен имаме сплитание целия ден и нощ. Той се явява по софийската жица редовно. С Провадия, Козлуджа, Варна 2 действие редовно. Тази сутрин и Русе, и Бургас, и София, и Шумен се явяват с войници. По телефона имаме всички линии в района изправни. Имам също Русе и Бургас.

12101 26 дек(ември) 1919 (г.)

Началник Ст(анция) Пенчев

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 10, 9.

№ 5

ТЕЛЕГРАМА

Приета от Р(усе)

Подадена в София № 164

дата 27 XII 1919 г. 7 ч. 50 м. раз(ред) 275 думи 37 XII дата 4 ч.

Подпис Желев

Окр(ъжна)

Мълно. До началниците на Т. П. Станции и Управлението на подвижните пощенски писалища.

Министерският съвет с първото си постановление взето в заседанието му от 27/XII протокол № 171 е постановил: 1) Да се спрат частните телеграми и частните градски и междуградски телефонни разговори. 2) Да се спрат всички парично-посилочни¹² служби. 3) Да се даде срок днес 27/XII до 6 часа на желаещите ж.п. и т.п. чиновници, служащи и работници да постъпят на служба, като декларират писмено, че ще изпълняват най-добросъвестно служебните си обязанности. След изтичането на срока в зависимост от числото на постъпилите да се пристъпи към приемане на доброволни бивши чиновници, служащи и работници, в това число получените мобилизационно назначение от земеделческия съюз. Б) Да се мобилизират 41 и 42 набори служилите в телеграфното и железопътно ведомства. Да се мобилизират работниците в ж.п. работилници и депа и работниците в арсенала. 4) Всички отказали да постъпят на работа чиновници, служащи и работници до 6 часа тази вечер се уволняват, лишават се от хлебна дажба и се отстраняват веднага от държавните жилища, за да се заемат от новопостъпилите. При изпълнението на това постановление всички власти ще се ръководят и от специалните инструкции на военното министерство.

¹¹ Хюг-апарат, който сам печата текста на приеманите телеграми, по името на изобретателя Хюгс (Давид Едуард) (1831—1900 г.).

¹² Парично-колетни служби.

Съобщете горното постановление лично срещу подпис на всички чиновници, служаци и работници¹³ да се съобразят с него и съобщете телеграфически до Главната дирекция на пощите имената на ония, които отказват да изпълнят това постановление, а така също и на ония, които са декларирали, че ще останат на служба.

№ 526/77902, 27/XII 1919 год.

Министър на железниците, пощите и телеграфите

М. Турлаков

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 12, 13, 14.

№ 6

П И С М О

№ 12105 : 29/XII 919 (г.)

Бързо

До Г(осподин) Варнен(ския) Окр(ъжен) Управител
Тук

Съобщавам Ви, г(осподин) Управителю, че почти всички чиновници, служаци и работници от поверената ми Станция продължават да стачкуват и не искат по никой начин да се върнат на работа, защото в министерската телеграма не се казвало при какви условия ги викат да постъпят на работа. Вследствие на това моля веднага да ми се изпратят всички получили мобилизационно назначение от земеделския съюз, от които ще има да подбере поне 50 души.

Нач(алник) Ст(анция) К(онстантин) П(енчев)¹⁴

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 537, л. 20.

№ 7

О Б Я В Л Е Н И Е

№ 12106

29 дек(ември) 1919 (г.)

Съгласно министерското постановление от 27. XII. 919 (г.) — протокол № 171 съобщавам, че се приемат на служба бивши чиновници, служаци и работници по пощите, телеграфите и телефоните. Желаетелите веднага да се явят в Станцията.

гр. Варна 29 декември 1919 (г.)

Нач(алник) Ст(анция) К(онстантин) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 32.

№ 8

О Б Я В Л Е Н И Е

№ 12107

29 дек(ември) 1919 (г.)

Съгласно министерското постановление-протокол № 171 от 27/XII 919 г. съобщава се: 1) частните телеграми и частните градски и между-

¹³ В списъка на чиновниците, служещите и работниците при варненската телеграфопощенска станция със 128 имена на 28. XII. 1919 г. са се подписали само 6 души.

¹⁴ Константин Пенчев — дългогодишен телеграфопощенски служител, завършил Висша тп. школа в Париж, началник на тп. станция в Стара Загора, Плевен, Варна. Началник тп. станция във Варна е бил от 28. X. 1917 г. до 31. V. 1927 г.

градски телефонни разговори се спират; 2) всички парично-посилочни служби се спират.

гр. Варна, 29 декември 1919 (г.)

Началник Т. П. Станция К. Пенчев

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 19.

№ 9

ТЕЛЕГРАМА

София от Варна

Подадена на 29/XII 1919 год.

Бърза Дирекцията Персонала София

526/77902 До днес 29 того 12 (часа) пладне с изключение на двама чиновници (и) четири служаци, всички останали продължават да стачкуват. 12108

Нач(алник) Ст(анция) Пенчев

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 18.

№ 10

ПИСМО

№ 12109/12119

29/XII 919 (г.)

До г. Д. Твърдишки, телеграфист

Вл. Иванов

„

Ник. Пантев

„

Тод. Стоянов

„

Вас. Хлебаров

„

Дим. Рашев

„

Петър Златев

„

Дим. Петков

„

Димо Даракчиев

„

Вас. Стоянов Телеф(онист)

Сот. Захариев

„

Съгласно окр(ъжна) телеграма № 526 от 27 того, моля явете се да предадете на законно основание касата, сметките и инвентара, които Ви са поверени, защото според горнята телеграма¹⁵ Вие се считате уволнен

Нач(алник) Ст(анция) К(онстантин) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 21.

№ 11

ТЕЛЕГРАМА

До Оборище Русе Каспичан и от Каспичан до Г(орна) Оряховица до комендантите и нач(алниците) на ж.п. гари и телеграфопощенски станции в областта и Варна, ко-

¹⁵ Вж. документ № 5.

мандира (на) 6 ж.п. рота Каспичан, копие нач(алник) гарнизона Варна

[illegible]

Съгласно телеграмата от министерството на войната инженерна инспекция № 18175 командирът на 4 пионерна дружина подполковник Бакалов се назначава за началник на ж.п. район, а командирът на телеграфна рота от същата дружина поручик Цеков за началник на телеграфния район в дивизионната област. 11467

Вр(еменен) Нач(алник) на 4 Див(изионна) област
Полковник Златев.

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 22.

№ 12

ТЕЛЕГРАМА

София от Варна
Подадена на 31/XII 1919 год.

526/77902 Моля да ми се дадат директиви по отношение приемане доброволци каквито се явяват (и) искат да постъпят на постоянна работа. До този момент не стачкуват само подначалникът Горнев, телеграфистът Шиваров (и) трите чистачки. Всички останали стачкуват.

12124

Нач(алник) Ст(анция) Пенчев

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 23.

№ 13

ТЕЛЕГРАМА

Окр(ъжна) До коменданту т.п. станции Нови Пазар
Каспичан Преслав Смядово Ески Джумая Разград гара Разград
Ишиклар Завет Кеманлар Попово О(сман) Пазар Върбица Тича
Варна Провадия Ново село Нач(алник) на станциите

Приета от Ш(умен) Подадена в Шумен 4046
дата 31/XII 1919 г. 8 ч . . . м. Раз(ред) 110 думи . . . дата 20 ч.

Съгласно телеграмата № 11465, 30/12 т. г. от нач(алника) (на) 4 дивизионна област съм назначен за командир на телеграфния район в дивизионната област. Днес стъпих в изпълнение на длъжността. За да се разхвърля правилно новия персонал и се разпределят войниците от 41, 42 и 43 набори по станциите за работа донесете телеграфически (име, от где е родом, кой набор е). 1) Имената на работа чиновници и служещи при станциите, които не са от 41 и 42 набори. 2) Имената на останалите на работа в станциите от 41 и 42 набори, недостачкующи от 41 и 42 набори, които следва да се мобилизират веднага (№ 11464, 30/XII т. г.). 4) Донасяйте при всеки отделен случай за приети на служба чиновници и служещи пратени Ви от земеделския съюз или доброволно постъпили

на служба. Да се изпратят веднага надзорници по линиите, като за констатираните повреди донесете. № 739, 31/12 919 г.

Нач(алник) телеграфния район 4 дивизионна област поручик Цеков
Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 25, 26, 27.

№ 14

ТЕЛЕГРАМА

Г-ну Тв(ърде) бърза

Нач(алници) на т.п.станции и управ(ители) (на) подвиж(ни) писалища.

Приета от Ш(умен)

Подадена в София № 66

дата 1 I 19/20 г . . . 9 ч. 42 м. раз(ред) 84 думи 28. XII дата 8 ч.

Подпис Желев

Окр(ъжна)

Съгласно заповед на военното м(инистерст)во под № 18811 от днес целия персонал на Пощите, телеграфите (и) телефоните се милитаризира веднага съгласно инструкцията за мерките, които трябва да се вземат в случай на стачка. Тази инструкция, която Ви е изпратена по рано влиза веднага в сила съгласно параграф 21 от същата инструкция. Доведете до знанието на целия персонал в станцията Ви и се съобразявайте напълно с постановленията. № 528/77704

Дир(ектор) Старчев¹⁶

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 24.

№ 15

ТЕЛЕГРАМА

№ 00002 2 ян(уари) 1920 (г.) Бърза Дирекцията Персонала София

Комендантската власт в Станцията ме поставя в абсолютно безлично състояние. При това положение на единствен стопанин материално и морално отговорен за милионния инвентар, наличност и службите, функционирането ми илюзорно, отговорностите непоносими. Министерското постановление протокол 117 поставя моите функции успоредно положението. Като милитаризиран съм с право на дружинен командир. Комендантската власт е за охрана и съдействие. Никой закон и постановление не ме лишават от непосредственото дирижиране (на) службите. Иначе моля посочете ми кому да предам Станцията с всичкия инвентар и наличност и въз основа на какво да направя това.

Началник Варнен(ската) Т. П. Ст(анция) К(онстантин) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 28.

№ 16

ПИСМО

3/I 920 (г.) (Дирекцията) За персонала (София) по аероплана
Към № 12124 00006 3 ян(уари) 1920 (г.)

¹⁶ Никола К. Старчев — служител във ведомството на пощите, телеграфите и телефоните от 1885 год. От 22 януари 1919 год. заема поста главен директор на пощите, телеграфите и телефоните. На 2 ноември 1922 год. си подава оставката по болест.

Донасям, че положението във Варнен(ската) Станция си стои почти същото както от началото на стачката 25/XII 4 ч(аса) сл(ед) пл(адне) до днес. Някои и други чиновници и служаци са докарани на сила, а завърнал се доброволно стачник няма. Не стачкуват от самото начало поднач(алникът) Горнев, телегр(афистът) Шиваров, отпосле телегр(афистът) Стойко Иванов и Иван Захариев, трите чистачки В. Ангелова, К. Стойнова, П. Абаджиева и раздавачът Иван Димитров, когото изпърво насила докараха, но после остана като доброволно нестачкуващ.

Комендантската власт почти обсеби станцията. В телеграфа и телефона работят войници. До 28/XII имахме по телеграфа и телефона Провадия, Козлуджа, Ново село, Бургас, Шумен, Русе, само по телефон гара Гор(на) Оряховица. До 31/XII имахме само Шумен, Русе по телеграф и телефон, а от тогава до днес 3 того имаме по телефон само Провадия, Шумен и Русе. По телеграфа — пълно земно съобщение.

Комендантската власт в станцията се домогва да ме постави в безлично състояние, на което аз упорито реагирам и държа здраво в ръцете си функциите на станцията. До где ще изтрая и как ще се развият събитията — бъдещето ще покаже. Във всеки случай до последния момент на съществуване аз съм в станцията.

Нач(алник) Ст(анция) К(онстантин) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 36, 37.

№ 17

ТЕЛЕГРАМА

Г-ну Комендантите

т. п. станции Варна Козлуджа Девня Провадия Ново село Козлуджа копие Нач(алник) Станции

Приета от Ш(умен)

дата. . . 191. . . 1 ч. 15 м.

Подпис Желев

Варна Козлуджа Девня Провадия
Ново село Кюпрюкьой

Подадена в Шумен № 98

раз(ред) 200 думи 3 I. . . 8 ч. 30 м.¹⁷

Окр(ъжна)

Съгласно телеграмата № 48 от щаба на 4 Дивиз(ионна) област основана на такава № 18181 и 18182 от В(оенната) и инспекция всички т. п. чиновници и служаци се милитаризират и мобилизират съгласно инструкцията за мерките, които трябва да се вземат за в случай на стачка. Като мобилизирани да се облекат при близките войскове части от дивиз(ионната) област и привлекат на работа на досегашните си места. Ако това доброволно не направят да се арестуват и подведат под отговорност като бегълци по заповед № 25.

Ком(андир) (на) телегр(афен) район 4 Дивиз(ионна) област

Поручик Цеков

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 29.

¹⁷ Телеграмата, подадена в Шумен на 3. I, е заверена във Варна на 5. I. 1920 г.

ТЕЛЕГРАМА

София от Варна

Подадена на 5/1 1920 год.

Бърза Дирекцията Персонала София
Към № 12124/1919 г.

Не стачкуват още телегр(афистът) Стойко Иванов, надзорникът Стефан Войников, телегр(афистът) Ив. Захариев, раздавачът Ив. Димитров, преносвачът Никола Нездиловски. Трите чистачки не се явяват на работа. Повторно моля да ми се дадат директиви по назначаване доброволци. Окр(ъжният) управител с окр(ъжно) писмо № 7 ми съобщава, че му били делегирани права за назначаване персонал с негова заповед по мое представление да влизаме във връзка със София. Така също Дивизионната област нарежда приемане доброволци. Моля да ми се дадат бързи наставления.

00012 5 ян(уари) 1920 (г.)

Нач(алник) Ст(анция) Пенчев

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 30.

ТЕЛЕГРАМА

Окръжно т(върде) бързо до нач(алниците) на т. п. станции

София (№) 199 (думи) 58 (дата) 30 (часа)⁶¹⁸

Съобщава ви се, че до второ нареждане отпуските се прекратяват. Поканете всички находящи се в отпуск по домашни или болезнени причини, освен ония, които са на легло да се явят веднага на работа, като ги поканите да изпълнят § седми от инструкцията за мерките в случай на стачка

531/77819

Директор Старчев

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 81.

ТЕЛЕГРАМА

Т(върде) бърза до нач(алниците на) телеграфопощенските станции и управлението (на) подвижните пощенски писалища.

Подадена София (№) 66 (думи) 84 (дата) 28 (часа) 8¹⁹

Съгласно заповедта на военното министерство под (№) 18181 от днес целия персонал на пощите, телеграфите и телефоните се милитаризира веднага съгласно инструкцията за мерките, които трябва да се вземат в случа(й) на стачка. Тази инструкция, която ви е изпратена по-рано влиза веднага в сила съгласно параграф 21 от същата инструкция. До-

¹⁸ Телеграмата е подадена на 30. XII. 1919 г., изпратена по пощата с печат „по пощата София 1. I. 1920 г.“ и заверена във варненската тп. станция с дата 9. I. 1920 г.

¹⁹ Телеграмата е подадена на 28. XII. 1919 г., изпратена по пощата с печат „по пощата София 1. I. 1920 г.“ и заверена във варненската тп. станция с дата 10. I. 1920 г.

ведете до знание на целия персонал в станцията ви и се съобразявайте напълно с постановленията 528/7704

Директор Старчев

Музей на револ. движение — Варна Инв. № 536, л. 34.

№ 21

ПИСМА

00023	11 ян(уари) 1920 (г.)	До Г. Димитров	уч(еник)	телегр(афист)
00024	11 ян(уари) 1920 (г.)	До Ст. Йонков		телегр(афист)
00025	11 ян(уари) 1920 (г.)	До М. Аршинов		"
00026	11 ян(уари) 1920 (г.)	До В. Цветков		механик
00027	11 ян(уари) 1920 (г.)	До Н. Мирославов		телегр(афист)
00028	11 ян(уари) 1920 (г.)	До Ст. Клинов		раздавач
00029	11 ян(уари) 1920 (г.)	До Я. Йорданов		телегр(афист)

Съобщавам Ви, че съгласно окръжна телеграма на Глав(ната) дирекция под № 531/77819 (от м(иналата) г(одина) до второ нареждане отпуска Ви се прекратява. С получаване настоящето поканвам Ви веднага да се явите и заемете длъжността си, като същевременно се съобразите с § 7 от инструкцията за мерките в случай на стачка.

Нач(алник) Ст(анция) К(онстантин) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 81.

№ 22

Варненска т(елеграфо) пощ(енска) и телеф(онна) станция

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 00021 11 ян(уари) 1920 (г.)

Съобщава се на всички чиновници, служащи и работници при Варненската Т(елеграфо) Пощ(енска) и Телеф(онна) Станция, че съгласно заповедта на Военното Министерство под № 18181 от 28/XII 919 г. целият персонал на Пощ(ите), Телеграфите и Телефоните в случай на стачка се милитаризира.

Нач(алник) Ст(анция) К(онстантин) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 34.

№ 23

ТЕЛЕГРАМА

15/I 1920 год.

Дирекцията Персонала София

Към № 12 На 15 того разполагам (с) персонал нестачкуващи пет чиновници, трима служащи, шест надничари пенсионери, двама надничари пощенски служащи, седем новоназначени практиканти-телефонисти, двама новоприети практиканти-телеграфисти, четири новоприети междуселски куриери, двама новоприети раздавачи, две новоприети чистачки, един новоприет пощальон, десет души военни телеграфисти, двама военни телефонисти. Въстановени служби — писмената кореспонденция и официална и частна телеграфна кореспонденция. Раздавателната служба още неуредена добре поради липса на раздавачи и непостъпване на нови такива.

Със София не можем да влезем в телеграфна връзка, защото линиите между Шумен — гара Горна Оряховица (са) още неподредени. След отстраняване едно изкуствено повреждане намерихме Русе по правата и Шумен по софийската (линии). Всички останали жици не можах да се проверят щателно поради липса на опитен техник и заемане станцията от военни телеграфисти. Днес командировах за тази цел телеграфния ревизор надничар Камбов в Провадия за щателна проверка. Резултата ще донеса.

00052 15 ян(уари) 1920 (г.)

Нач(алник) Ст(анция) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 35.

№ 24

ТЕЛЕГРАМА

15/I 1920 год.

Дирекцията техническо София

От 25 миналий (месец) до 13 того действието на линиите в района е било непостоянно поради изкуствени повреждания правени от неизвестни лица. На 13 того след щателно проследяване откри се едно изкуствено повреждане на 5—6 километра вън от града, след което се възстанови действието по директните телефонни жица 13 до Шумен, жица 37 до Русе, жици 289 и 290 за Шумен, сплитане 55 до Провадия. По телефонните (линии) има още скрити повреждания неиздирени. За това разполагаме с 55 а/б до Провадия и от там по 38 а/б до Шумен, с 289/290 до Козлуджа, по 27 а/б до Провадия. Днес 15 того положението също, изключение жица 37, по която се манифестира непостоянно земно съобщение от Провадия до Русе, а до Провадия напълно изправна вероятно от нощестната буря. Днес командировам временния телеграфен ревизор надничаря Ив. Камбов да провери щателно мрежата до Провадия. Разполагам със стар технически персонал, временен ревизор надничар Камбов и надзорника Войников. Военен технически персонал — един флотски механик и 10 души военни надзорници строители от пионерната дружина от Шумен.

00053 15 ян(уари) 1920 (г.)

Нач(алник) Ст(анция) П(енчев)

Музей на револ. движение — Варна. Инв. № 536, л. 40.

Пояснителен списък на селищата, споменати в документите.

Шумен — гр. Коларовград

Ески Джумая — гр. Търговище

Ишиклар — гара Самуил, Разградски окръг

Кеманлар — гара Исперих, Разградски окръг

О(сман) Пазар — гр. Омуртаг

Козлуджа — с. Новградец (Суворово), Варненски окръг

Кьопрюкьой — с. Раковец (Гроздево), Варненски окръг